

Mrduja

Tekst: HERCI GANZA ČALJKUŠIĆ
Fotografije: ARHIVA JK LABUD

Mrdujska regata posebna je po mnogočemu. U njoj nema gubitnika. Osjetiti se dijelom mnoštva, podijeliti vjetar sa stotinama jedara, uhvatiti brazdu tradicije i odjedriti novu stranicu Labudove povijesti, znači biti pobjednikom ove kratke, ali drage, jedinstvene regate

Jedriličarstvo u splitskom akvatoriju plod je stila življenja, beskrajne ljubavi ljudi prema moru i brodovima kojom je ovdašnjim stanovnicima isprepleten cijeli životni vijek. Premda je prvi jedriličarski klub na području Hrvatske osnovan 1876. godine na otoku Krku te i danas djeluje kao JK Plav, a u Splitu je 1890. osnovan Rowing and Yachting Club Adria koji je djelovao do 1928. godine, osobito važnu ulogu za razvoj športskog jedrenja u Hrvatskoj odigrao je Jedriličarski klub Labud

Po završetku Prvoga svjetskog rata, već 1918. godine, dvadesetak se splitskih gimnazijalaca, zaljubljenika u brodove, okupljalo prvo u prostoru brodogradilišta starog meštra Zuanina Koščine, a potom u potkrovlju kuće braće Kirhmajer, gdje su prema vlastitim nacrtima gradili prve gondole - sandoline i maštali o regatama i osnivanju svog kluba.

Krajem kolovoza 1924. na plovu od ondašnjeg splitskog kupališta Bagno Polo na Matejuški do današnje Ville Dalmacije na Mejama i natrag, prvi su put Labudovi oci izjedrili na regatu 23 guca i pasare. Nakon dvije uspješne regate kojima privlače pozornost sugrađana i vlasti, rješenjem velikog župana splitske oblasti Ivana Perovića, 11. studenoga 1924. godine, Labud službeno postaje jedriličarskim klubom s Pravilnikom i prostorijama u daščari Pomorske sekcije splitske Klasične gimnazije. U siječnju 1925. godine sazvana je osnivačka skupština na kojoj je

izabrana uprava kluba u sastavu: Jakov Kirhmajer (predsjednik), Nenad Grisogono, Mirko Antunović, Duško Mladinov i Petar Ljubić.

Labud je u međuratnom razdoblju, uz Hajduk, Gusar i Jadran, postao jezgrom splitskog športskog četverolista iz kojeg se rascvjetala legenda „najšportskijeg grada na svitu“. Jedna od povijesnih priča koju vezujemo za to razdoblje, a koja traje do danas, je Labudova Mrdujska regata, godišnja svetkovina pod jedrima koja se ne propušta.

Ta prekrasna priča počinje u listopadu 1927. godine kada su stoljetnu svađu među Bračanima i Šoltanima kome pripada otočić Mrduja razriješili jedriličari Labuda, pretvorivši je u oazu športskog prijateljstva svih koji vole more i brodove, jedra i vjetrove. Tada je sedam bijelih labudova prvi put isplovilo iz splitske gradske luke na 22 nautičke milje dugu rutu oko Mrduje i natrag. Regatu je idejno osmislio predsjednik najstarijeg splitskog jedriličarskog društva „Adria“ konte Toni Pavlović, koji je pobjedniku namijenio praktičnu nagradu - briaćki aparat sa sistemom za oštrenje britvica.

Na jednoj od najljepših drvenih jedrilica koje i danas krasi Labudovu lučicu, „Magimi“, konte Toni je prvi, nakon izjednačene borbe s aktualnim predsjednikom Labuda inženjerom Žarkom Deškovićem na jedrilici „Lethe“, uplovio u cilj.

Tako je i neobična nagrada dospjela u Pavlovićeve ruke

- više od regate

Start jubilarne Mrdujske regate 2011. godine

a danas se čuva u privatnom arhivu njegovih potomaka - obitelji Nardelli.

Sačuvana su imena svih sudionika prve Mrdujske regate. Uz Antuna Pavlovića sudjelovali su: Mirko Antunović, Ivo i Petar Asić, Vlado i Zvonko Bužančić, Milan i Žarko Dešković, Duje i Milorad Družević, Mihovil Gattin, Lav i Nenad Grisogono, Frane Jukić, Jakov, Slavko i Zdenko Kirhmajer, Leo i Marin Lemešić, Dalibor, Petar i Zlatko Ljubić, Ivo i Frano Maroević, Ante Martinolić, Dragi Ljubić, Emil Mikasović, Dušan i Uroš Mladinov, Albert i Marin Pavlović, Andro Perišić, Vinko Reić te Miroslav i Neven Šegvić.

Do Drugoga svjetskog rata Mrdujska regata imala je isključivo klupski karakter. Na 14 regata (koje su se redovito održavale pred kraj regatne sezone), od 1927. do 1940. godine neizostavno su sudjelovali svi aktivni „labudaši“ na jedrilicama svih kategorija, što je dopuštalo aktualni pravilnik. Nažalost, sačuvani su tek podaci o nekim pobjednicima - Karlu Baumannu s „Ledom II“ 1932. godine, Lovri Krstuloviću s „Nerezinkom“ 1938., te Žarku Deškoviću s „Poletom“ 1939. godine.

Nakon četverogodišnje ratne stanke Mrdujska regata se među prvima obnavlja već 1946. godine, a pobjedniku prve poslijeratne te ukupno 15. Mrduje, Bartulu Bonačiću s jedrilicom „Leptir“, pripada i titula „najbržeg broda godine u Dalmaciji“.

Labud širi krila, a s njom i Mrduja nadržava klupske okvire i postaje splitska, o čemu svjedoči sačuvani raspis regate iz 1951. godine koji dopušta sudjelovanje članovima ondašnjih klubova „Mornar“ i „Vicko Krstulović“ te se tijekom pedesetih broj jedrilica koje sudjeluju na regati redovito kreće iznad 20, da bi 1959. godine bilo zabilježeno čak 50 jedrilica „s razapetim špinakerima i balon flokovima“ koji su po laganom jutarnjem burinu iz splitske luke zaplovili prema Mrduji.

Šezdesetih godina Mrdujska regata nadržava splitske okvire, a „labudaši“ postaju domaćini jedriličarima iz klubova diljem Dalmacije i drugih krajeva zemlje, što je

„PODGORKA“ - NAJTROFEJNIJI MORNAREV KRSTAŠ

Povijest Mrduje izvan Labudovih okvira prvi su počeli ispisivati prvi susjedi - jedriličari JK Mornar. Od 1947. do 2000. godine, na Mrdujskoj regati sudjelovala su 222 Mornareva broda koja su osvojila 67 prvih, 46 drugih i 42 treća mjesta. No, primat među najboljima pripada Mornarevom krstašu koji je pod imenom „Podgorka“, „Danica“ i „Sutjeska“ čak 11 puta bila najbrži brod Mrdujske regate. Prvi put pobjedu je „Podgorka“ odnijela 1947. godine s kormilarom Štukom, drugi put pod imenom „Sutjeska“ 1948. s kormilarom Ivom Šatara, a idući pisani trag vodi nas do 1952. godine kad je pod imenom „Danica“ za pobjedničkim kormilom bio M. Ostojić.

Ovaj je krstaš Mrduju osvojio i 1950., 1951., 1959. i 1964. godine.

Godine 1972. i 1975. pobjedničkim krstašem kormilaro je

Tonći Mitrović, godine 1976. Andrija Sapunara, a 1990. godine Vlado Papić.

U bogatom sazvužđu sjajnih pobjeda ovog „Mornarevog“ krstaša jedna je ostala zapisana zlatnim slovima. Godine 1975. kormilar Tonći Mitrović, zahvaljujući jakom južnom vjetru, koji je na mahove dosežao i do 7 bofora, odjedrio je mrdujsku regatnu rutu za samo 2 sata i 20 minuta što je pune 33 godine, do uspjeha „Shining maxi Umago“ 2008., bio rekord regate.

Posada „Podgorke“ 1976. godine pod vodstvom kormilara Andrije Sapunara

PRVI TRIJUMF BUDUĆIH ZVIJEZDA

Na Mrdujskoj regati pehar se tradicionalno uručuje najmlađem sudioniku, ali i najbržem kormilaru u dobi od 18 do 21 godine pod imenom Pehar Tonka Bibića. Tako mrdujski pehar najčešće postaje prvim peharom budućih športskih zvijezda, a Mrduja osigurava sebi budućnost.

No, dogodilo se 1987. godine da je mladost pobijedila iskustvo i ispisala još jednu zanimljivu mrdujsku storiju. Osvajač pehara „Slobodne Dalmacije“ za ukupnog pobjednika na 56. Mrdujskoj regati bila je Labudova posada jedrilice „Lethe IV“. Ovaj put, međutim, njome nije kormilario njen vlasnik i pobjednik regate 1984. godine Vinko Jerković, već njegov sedamnaestogodišnji sin Niko. I svi ostali članovi posade bili su nepunoljetni srednjoškolci: Karlo Kuret, Stipe Marinović, Damir Bulić i Željko Šegvić koji su pobjedom u konkurenciji 96 brodova s oko 380 sudionika zabilježili pravi pothvat!

U NEMIRNOM VREMENU

DOMINACIJA „NEMIRA“

Domovinski rat nije zaustavio tradiciju Mrdujske regate. Od 1991. do 1995. upisan je novi rekord u bogatu Labudovu knjigu uspjeha. Pet godina za redom jedan je kormilar osvojio prestižni naslov najboljeg na Mrdujskoj regati. Tko drugi nego jedan od najtrofejnijih labudaških natjecatelja svih vremena - Branko Širola sa svojim „Nemirom V“. Nemoguće je nabrojiti sve pehare i uspjehe koje je Širola osvojio tijekom pola stoljeća koliko je proveo pod „labudaškim“ jedrima. Od pobjeda na državnim prvenstvima 1958. u klasi L-5 s posadom Jelačić, Restović, 1976. s Filipom Zoričićem u klasi FD te 1988., 1992. i 1994. u klasi regatnih krstaša.

Godina 1970. ipak je bila najuspješnija za ovog vrsnog jedriličara u malim klasama - s Antom Bracom Ivančićem kao kormilarom, osvojio je europsko srebro u klasi šljuka te prvo mjesto na XV. Prvenstvu Jadrana u jedrenju. Branko Širola je odsanjao pod jedrima mnoge „labudaške“ snove, a pobjedama na Mrduji pet godina za redom njegov je „Nemir V“ podigao letvicu visoko i upisao uspjeh kakav će se teško ponoviti.

Branko Širola - uzastopni peterostruki pobjednik Mrduje

„Magima“ je jedna od najljepših jedrilica predratnog Labuda. Ime joj je nastalo kao složenica prvih slogova imena kćeri vlasnika kontea Tona Pavlovića - Mariana, Giustina i Margerita. „Magimu“ je poslije rata kupio jedan od Labudovih utemeljitelja Dalibor Ljubić te joj nadjenulo ime „Stanka“.

upisalo nove rekorde u broju sudionika ove sve popularnije regate.

Sredinom sedamdesetih dolazi do značajnijih promjena. Nakon što se 1974. godine jedna manja jedrilica uslijed jakog juga potopila, ukinuto je sudjelovanje malih klasnih jedrilica. Premda je u to vrijeme bilo nemoguće regatu osmisliti kao marketinški privlačnu i izdignuti je na razinu unosnog projekta, u organizacijskom smislu također je došlo do pozitivnih promjena pod vodstvom tadašnjeg predsjednika Borisa Vujnovića. U skladu s ondašnjim mogućnostima, zahvaljujući okretnosti članova Organizacijskog odbora, Mrdujska je regata zabilježila važan skok u kvaliteti organizacije uključivši u vidu donacija ondašnje privredno jake gradske resurse.

Drugi skok Mrdujska je regata imala u osamdesetima, za vrijeme predsjedavanja Veljka Bakašuna, kada su se udarili temelji današnjoj profesionalno organiziranoj, marketinški osmišljenoj i medijski popraćenoj regati.

Mrduja, kako ovu regatu nazivaju svi koji u njoj sudjeluju, postala je tradicijom, folklornim naslijeđem ovog podneblja, redovnim susretništem svih hrvatskih jedriličara.

Regata je uspjela zadržati kontinuitet usprkos ratnih zbivanja u prvoj polovini devedesetih, a konačni procvat koji je Mrduju promovirao u jedinstvenu športsku feštu međunarodnih razmjera, uslijedio je na prijelazu tisućljeća.

Mrduja je prerasla kapacitete Labudove lučice po svim zbivanjima (brojni zabavni programi u kojima sudjeluju estradno-športske zvijezde) i broju sudionika (znalo ih je biti i do 2000). Prerasla je i gabarite splitske Gradske luke

Godine 1932. s kopna prate start regate slijeva: predsjednik Kluba Žarko Dešković, čuveni projektant jedrilica Ante Martinolić, prvi predsjednik Jakov Kirhmajer te konte Toni Pavlović

Pobjednici jubilarne 80. Mrdujske regate

(s čak 320 jedrilica) i prešla granice te postala atraktivna destinacija na europskom jedriličarskom zemljovidu...

Ali Mrduja je sačuvala blagu narav i prijateljsku dušu obiteljske regate, premda se obitelj proširila. Jer, svatko tko dođe na Mrduju osjeti taj jedinstveni šarm kojemu se poželi vratiti. I koliko je prestižno osvojiti Mrduju, toliko ju je važno osjetiti, doživjeti, odjedriti, izguštati.

Mrduja je ispreplela i dalje preplicke povijest i sadašnjost, starost i mladost. U njoj sudjeluju 90-godišnji veterani i njihovi prauunci.

Pod jedra stanu cijele obitelji. To je regata koja čuva najljepše športsko geslo o važnosti sudjelovanja te stoga redovito start u splitskoj luci dijele najsuvremenije super-jurilice od kompozitnog karbona pripremljene za najžešće okršaje i oldtajmeri kojima je to prigoda razgibati stare kosti.

Mrdujska regata posebna je po mnogočemu. U njoj nema gubitnika. Osjetiti se dijelom mnoštva, podijeliti vjetar sa stotinama jedara, uhvatiti brazdu tradicije i odjedriti novu stranicu Labudove povijesti, znači biti pobjednikom ove kratke, ali drage, jedinstvene regate.

Među posebnostima svakako je i broj pehara koji se dodjeljuju: najbržem brodu regate u ukupnoj konkurenciji, najbržim krstašima svake skupine, najbržoj Labudovoj jedrilici, najbržoj ženskoj posadi, najbržoj jedrilici do Mrduje, posljednjoj jedrilici, najmlađoj i najstarijoj posadi, najstarijem sudioniku, te brojne pojedinačne nagrade za višegodišnju vjernost.

Ipak, zlatnim slovima u povijest regate ove se godine

POZIV NA SURADNJU

Članovi Jedriličarskog kluba „Labud“ Mario Stipinović i Rudolfa Širola Kliškić već nekoliko godina prikupljaju dokumentaciju o povijesti jedrenja na području Hrvatske u želji da ih objedine u reprezentativnoj monografiji Hrvatskog jedriličarskog saveza. Ovim putem pozivaju sve jedriličare koji su sudjelovali na nekoj regati olimpijskih, neolimpijskih klasa i klase krstaša da im pošalju svoje rezultate na adresu: JK „Labud“, Uvala Baluni 9, 21 000 Split ili na e-mail en.hr.jedrenja@gmail.com. Također se mole svi oni koji u svojim osobnim arhivima imaju podatke i fotografije regata u Hrvatskoj da ih kontaktiraju. Svi materijali bit će skenirani i uredno vraćeni vlasnicima.

po osamdeseti put upisalo ime apsolutnog pobjednika - najbrže jedrilice koja je prva uplovila u cilj. Dana 24. rujna 2011. godine 2300 jedriličara na čak 250 jedrilica sudjelovalo je na 80. obljetničkoj Mrdujskoj regati. Premda je u posljednjih deset godina koje u regatnom svijetu nazivamo „godine karbona“ samo jednom Labudova posada (2007.) osvojila Mrduju, ove je godine ovaj najdraži i najprestižniji naslov pobjednika najstarije i jedne od najmasovnijih regata na Mediteranu pripao posadi „Anadore“ slavljeničkog kluba kojim je kormilario olimpijac Mate Arapov...